

1 Ndi Kọrint

¹ Pọl, onye a kpọrọ ịbụ onyeozị Jisọs Kraịst site n'ọchịchọ Chineke, na nwanna anyị nwoke Sostenis,

² Ọ bụ unu nzukọ Chineke dị na Kọrint ka a na-edere akwụkwọ a, ndị e doro nsọ n'ime Kraịst Jisọs, na ndị a kpọrọ ibi ndụ dị nsọ, tinyere ndị ahụ niile na-akpọku aha Onyenwe anyị Jisọs Kraịst, onye bụ Onyenwe ha na Onyenwe anyị:

³ Ka amara na udo nke sitere na Chineke Nna anyị, na Onyenwe anyị Jisọs Kraịst dịrị unu.

Inye Ekele

⁴ Ana m ekele Chineke ekele n'ihị onyinye amara niile o nyere unu site na Kraịst Jisọs.

⁵ N'ihị na e emeela ka unu baa ụba n'ụzọ niile, n'ime ya, ma n'okwu unu ma na nghọta unu. O meekwala ka unu nwee nghọta zuru ezu banyere eziokwu niile. Ọ na-emekwa ka unu nwee ike na-ekwupụta okwu banyere ozioma ya.

⁶ N'ihị na ịgba akaebe banyere Kraịst putara ihe, guzosiakwa ike na ndụ unu. ⁷ Otu ihe si dị, ọ dịghị onyinye mmụọ fọdurụ unu nke unu na-enweghị, ka unu nọrọ na-eche mgbe Chineke ga-egosipụta Onyenwe anyị Jisọs Kraịst. ⁸ Ọ ga-eme ka unu dị ike ruo na mgbe ikpeazụ, meekwa ka unu bụrụ ndị na-enweghị ịta ụta

n'ụbọchị Onyenwe anyị Jisọs Kraịst. ⁹ Chineke, onye kpọbatara unu ka unu na Ọkpara ya bụ Onyenwe anyị Jisọs Kraịst, na-enwe mmekọrịta kwesiri ntụkwasi obi.

Ikpa iche iche dị na Chọpochi

¹⁰ Ụmụnna m, eji m aha Onyenwe anyị Jisọs Kraịst na-ariọ unu, ka unu niile na-ekwekọrịta n'ihe ọbụla unu kwuru, ka nkewa ọbụla gharakwa ibata n'etiti unu. Ana m ariọkwa unu ka unu dị n'otu, n'echiche obi unu na n'izu unu. ¹¹ N'ihị na ụmụnna m, esi m n'ọnu ndị si n'ezinaụlọ Kloyi b́jara n'ebe a ńta na esemokwu dị n'etiti unu. ¹² Anụrụ m na ikpa iche iche abatala n'etiti unu. Na ụfọdụ n'ime unu na-asị, "Abụ m onye na-eso Pọl"; ndị ọzọ na-asịkwa, "Abụ m onye na-eso Apọlọs"; ndị ọzọkwa na-asị, "Ana m eso Sefas"; ma ndị ọzọ na-asịkwa, "Ọ bụ Kraịst ka m na-eso."

¹³ Kraịst, ọ dị abụọ? Ọ bụ Pọl ka a kpogidere n'obe n'ihị unu? Ọ dị onye e mere baptizim n'aha Pọl? ¹⁴ Ana m ekele Chineke ekele na ọ dighị onye ọbụla n'ime unu m mere baptizim, ewezugakwa Krispos na Gaios. ¹⁵ Ya mere, ọ dighị onye n'ime unu ga-asị na e mere ya baptizim n'aha m. ¹⁶ (Ahaa! Emekwara m Stefanas na ezinaụlọ ya baptizim. Ewezuga ndị a, amaghị m ma m ga-echetakwa onye ọzọ m mere baptizim n'onwe m.) ¹⁷ N'ihị na Kraịst ezighị m ime ndị mmadụ baptizim. O zitere m iji okwu dị mfe kwusaa ozioma ya. Ọ bughị iji okwu oke mmụta na amamihe nke mmadụ ka ike nke obe Kraịst ghara ibụ ihe efu.

Ezi amamihe

¹⁸ N'ihì na okwu maka obe bụ ihe nzuzu nye ndị na-efu efu, ma nye anyị ndị a na-azọpụta, ọ bụrụ anyị ike nke Chineke. ¹⁹ E dere ya, "Aga m emebi amamihe ndị maara ihe.

Aga m emekwa ka oke nghọta nke ndị maara ihe bụrụ ihe efu."*

²⁰ Olee ebe ndị oke amamihe nọ? Olee ebe ndị ode akwụkwọ nọ? Olee ebe ndị oke iru ụka nke oge a nọ? Chineke o mebeghị ka amamihe nke ụwa a bụrụ ihe efu? ²¹ Ma ebe ọ bụ site n'amamihe nke Chineke, ụwa enweghị ike imata Chineke site na amamihe nke ya, ọ dị Chineke ezi mma isite n'oziooma nke a na-ekwusa nke ndị mmadụ na-akpọ ihe nzuzu zọpụta ndị kweere.

²² Ndi Juu choro ihu ihe iribama, ndi Griik na-achokwa amamihe. ²³ Ma anyi onwe anyi na-ekwusa Kraist, onye a kpogburu n'obe, onye bu ihe mgbochi n'ebe ndi Juu no, ma na nti ndi mba ozo, o di ka okwu nzuzu. ²⁴ Ma nye ndi niile a kporo, ma ndi Juu ma ndi Griik, Kraist bu ike nke Chineke burukwa amamihe nke Chineke. ²⁵ N'ihì na nzuzu Chineke di mma karịa amamihe niile nke mmadụ, adighi ike Chineke dikwa ukwuu karịa ike niile nke mmadụ.

²⁶ Umunna m, chetakwanu ihe unu bu mgbe a kporo unu. Chetanu na o bu ole na ole n'ime unu bu ndi maara ihe n'usoro ogugo mmadụ, ndi di ike, na ndi a maara aha ha n'obodo. ²⁷ Ma lee na o bu ihe ahụ ụwa gurụ dika ihe nzuzu, ka Chineke horo iji mee ka ihere mee ndi amamihe. O bukwa ihe ha gurụ dika ihe na-adighi ike ka

* 1:19 1:19 Ajz 29:14

Chineke hooro iji mee ka ihere mee ndi di ike. ²⁸ N'ih i na Chineke hooro ihe dikariri ala nke uwa, na ihe a juruaju, jiri ha mee ka ihe uwa chere na o baghi uru, buru ihe bara uru. ²⁹ Ka mmadu obula ghara inya isi n'ebe Chineke no. ³⁰ Ma o bu n'ih i ya ka unu ji noro n'ime Kraist Jisos, onye goro isi amamihe nye anyi site na Chineke, nke bu ezi omume anyi na nke ido anyi ns, na onye mgbaputa anyi. ³¹ Ya mere, dika e dere ya n'akwukwo ns, "Onye obula na-anya isi, ya nyaa n'ime Onyenwe anyi."†

2

Ozioma banyere Kraist na obe ya

¹ Umunna m, mgbe m biakwutere unu na mbu, ejighi m mmuta m na oke okwu megharia unu anya banyere ihe omimi niile nke okwu Chineke. ² N'ih i na ekpebiri m na naani ihe m ga-ama n'etiti unu bu naani ihe banyere Jisos Kraist na mkpogbu a kpogburu ya n'elu obe. ³ Abiakwutere m unu n'onodu adighi ike, oke ujo na ahụ ima jijiji. ⁴ Okwu m na ihe m kwusara abiakwaghi dika okwu ire utu na nke oke mmuta, ime ka ndi mmadu kwere, kama ha biara n'uzo igosi oru nke Mmuo Nso na ike ya. ⁵ Ka okwukwe unu ghara idabere n'amamihe mmadu, kama ka o dabere n'ike Chineke.

Amamihe Chineke

⁶ Ma otu o di, anyi na-ekwu okwu amamihe n'ebe ndi tozuru oke no. Ma o bugh i amamihe nke oge a, maobu nke ndi na-achi uwa taa, bu

† **1:31** 1:31 Jer 9:24

ndị na-aghaghị ịla n'iyi. ⁷ Kama anyị na-ekwu okwu amamihe nke Chineke n'ụzọ dị omimi, bụ amamihe Chineke zonariri ụmụ mmadụ site na mbụ, nke Chineke kara aka tupu e kee ụwa na a ga-ekpughe ya n'oge a maka iwetara anyị otuto. ⁸ O nweghị onye obula n'ime ndị ọchịchị nke ọgbọ a ghotara ihe banyere nzube a. N'ihia na ọ buru na ha maara ya, ha agaraghị akpogbu Onyenwe otuto ahụ n'obe. ⁹ Ma dika e dere ya, "The ahụ anya mmadụ na-ahụbeghị, ihe ahụ ntị mmadụ na-anubeghị, ihe ahụ mmadụ na-echebeghị n'obi ya, bụ ihe Chineke kwadoro, debere ndị niile huru ya n'anya."*

¹⁰ Ma Chineke e kpugherela anyị ihe omimi ndị a site na Mmụọ Nsọ ya.

Mmụọ Nsọ bụ onye na-enyochaputa ihe omimi na ihe nzuzo niile dị Chineke n'obi. ¹¹ Ọ dighị onye obula puru ịma ihe onye ọzọ na-eche n'obi ya. Ọ bụ naanị mmụọ nọ n'ime onye ahụ bụ onye mara ihe niile banyere ya. Ọ dikwaghị onye puru ịmata ihe Chineke na-eche n'obi ya, ma ọ bughị naanị Mmụọ nke Chineke. ¹² Ma mmụọ nke anyị natara abughị mmụọ nke ụwa, kama ọ bụ Mmụọ nke sitere na Chineke, ka anyị nwee ike ighota onyinye amara niile Chineke nyere anyị. ¹³ Nke a bụ ihe anyị na-ekwu, ọ bughị n'okwu a kuziiri anyị site n'amamihe mmadụ, kama site n'okwu nke Mmụọ kuziri anyị; anyị ji okwu nke Mmụọ na-akowa eziokwu nke mmụọ. ¹⁴ Ma mmadụ ahụ Mmụọ na-adighị n'ime ya adighị anabata ihe ndị ahụ si na Mmụọ nke Chineke

* 2:9 2:9 Aiz 64:4

bịa, n'ihị na ha bụ nzuzu n'ebe onye ahụ nọ. Ọ naghị aghọta ha, n'ihị na ha bụ ihe a na-aghọta naanị site n'ike nke Mmụọ.† ¹⁵ Onye ahụ Mmụọ Nsọ na-achị achị na ndụ ya, nwere ike ighọta ihe ọbụla ma ya onwe ya bụ onye mmadụ ọbụla na-enweghị ike ighọta. ¹⁶ N'ihị na, “Onye maara uche Onyenwe anyị ruo na ọ ga-ezi ya ụzọ?”‡
Ma anyị onwe anyị nwere uche nke Kraịst.

3

Ndị ozi Chineke

¹ Ụmụna m, o siiri m ike ịgwa unu okwu dika a ga-asị na unu bụ ndị tozuru etozu n'ime Mmụọ, kama agwara m unu okwu dika ndị anụ ahụ ha na-achị, ndị bụ ụmuntakiri n'ime Kraịst. ² Ejighi m nri siri ike na-azụ unu, kama eji m mmiri ara na-azụ unu, n'ihị na unu apughị iri nri di ike. N'ezie, ọ bụladị ugbo a, unu erubeghi iri nri siri ike. ³ N'ihị na unu na-adị ndụ dika ndị bi n'ụwa, ebe ọ bụ na ekworo na esemokwu na-adị n'etiti unu, nke a o ziputaghị na unu na-eme dika ndị ụwa, dika ndị mmadụ efu nọ n'ụwa. ⁴ N'ihị na mgbe otu onye na-asị, “Abụ m nke Pọl,” onye ọzọ na-asikwa, “Abụ m nke Apọlọs,” o gosighi na unu na-akpa agwa dika ndị bi n'ụwa?

⁵ Onye bụ Apọlọs? Onye bụ Pọl? Ọ bụ na anyị abughị ndị na-eje ozi, ndị wetaara unu ozioma unu kweere n'ime ya. Ọrụ di iche iche anyị ruru bụkwa nke anyị ruru dika Onyenwe anyị si

† **2:14** 2:14 Mmụọ n'ebe a, na-ekwu banyere Mmụọ nke si na Chineke. ‡ **2:16** 2:16 Ajz 40:13

kenye anyị ọrụ ahụ. ⁶ Ọ bụ m kuru mkpuru ahụ, Apolos bukwa onye gbara mkpuru ahụ mmiri, maobu Chineke mere ka o too. ⁷ Onye kuru mkpuru ahụ na onye gbara mkpuru ahụ mmiri adighi mkpa. Ọ bụ Chineke onye mere ka ha too di mkpa. ⁸ O nweghi ihe di iche n'etiti mu bu onye kuru mkpuru ahụ na Apolos onye gbara mkpuru ahụ mmiri. Ọ bụ otu ihe ahụ ka anyi bu n'obi. Onye obula ga-anata ugwo ọrụ ya. ⁹ Anyi so Chineke na-arụ ọrụ. Unu onwe unu bukwanu ubi Chineke burukwa ulo ya a na-ewuli elu.

¹⁰ Eji m onyinye amara Chineke nyere m toọ ntọala ọrụ a, dika ezi onye oka n'iwu ulo, onye ozo amalitela iwukwasị ulo n'elu ntọala ahụ. Ma ka onye obula kpachapu anya otu o si ewu. ¹¹ O nweghi onye ozo puru ito ntọala kariri ntọala ahụ e bururi uzo toọ. Jisos Kraist bukwa ntọala ahụ. ¹² Ma o buru na mmadu obula na-eji olaedo maobu olaocha, ma o bukwanu nkume di oke onuahia, osisi maobu okporo oka, ma o bukwanu ahia na-ewukwasị n'elu ntọala ahụ, ¹³ ọrụ onye obula ga-egosiputa ihe o bu, n'ihi na Ubochi ahụ ga-eme ka o puta ihè. A ga-eji oku kpughee ya n'ihi na o bu oku ka a ga-eji nwaputa udi ọrụ o bu mmadu obula ruru. ¹⁴ O buru na oku eruchapughi ihe obula mmadu ji wuo ulo ya n'elu ntọala ahụ, onye ahụ ga-anata ugwo ọrụ. ¹⁵ Ma o buru na oku erechapu ihe obula mmadu ji ruo ọrụ ya, ọrụ o ruru ga-ala n'iyi, ma a ga-zoputa onye ahụ, ma o ga-adị ka a ga-asị na e si n'ulo na-ere oku zoputa ya.

Ulonso Chineke

16 Ọ bụ na unu aghoṭaghi na unu bụ ụlọnsọ na Mmụọ Nsọ Chineke bi n'ime unu? 17 Ọ bụrụ na onye ọbụla emebie ụlọnsọ Chineke, Chineke ga-emebikwa onye ahụ. N'ihia na ụlọ Chineke bụ ụlọ di nsọ, unu bukwa ụlọ ahụ.

18 Ka onye o bụla ghara ighogbu onwe ya, ọ bụrụ na onye ọbụla n'ime unu na-eche n'obi ya na ya bụ onye maara ihe, dika ihe omuma nke ụwa si di, ọ ga-akara onye ahụ mma ime onwe ya onye nzuzu, ka o nwe ike bụrụ onye maara ihe. 19 N'ihia na ihe ahụ ụwa na-eche na ọ bụ ezi iṃa ihe bụ nzuzu n'anya Chineke. N'ihia na e dere ya, "Ọ na-ejide ndi oke amamihe n'aghugho ha niile."* 20 Ozokwa, "Onyenwe anyi maara echiche obi mmadu, mara na amamihe ya bụ ihe efu."† 21 N'ihia nke a, ka onye ọbụla ghara inya isi banyere mmadu. Ihe niile bụ nke gi. 22 Ma ọ bụ Pol, maobu Apolos, maobu Sefas, maobu ụwa a, maobu ndu, maobu onwu, maobu ihe di taa na ihe niile ga-adị n'oge di n'ihu, ha bụ nke unu. 23 Unu bukwa nke Kraist, Kraist bukwa nke Chineke.

4

Ezi ndi ozi Kraist

1 Achoro m ka unu na-ele anyi anya dika ndi na-ejere Kraist ozi, ndi e nyefere ihe omimi Chineke n'aka. 2 Ma ihe di mkpa bụ na o kwesiri ka ndi na-elekota ihe ọbụla bụrụ ndi kwesiri ntukwasị obi. 3 Anaghi m echegbu onwe m banyere ihe unu na-eche gbasara m maobu ihe

* 3:19 3:19 Job 5:13 † 3:20 3:20 Abụ 94:11

a na-ekpe n'uloikpe nke mmadu. N'ezie, anaghi m ekpekwa onwe m ikpe. ⁴ O doro m anya na akonuche m adighi ama m ikpe, ma nke a egosighi na m bu onye ikpe na-amaghi. O bu Onyenwe anyi naani ka o diri ikpe m ikpe. ⁵ Ya mere, unu ekpela ikpe tupu oge ya eruo, chere ruo mgbe Onyenwe anyi n'onwe ya ga-abia. O ga-eme ka ihe niile zoro ezo n'ochichiri puta ihè. O ga-agbakwa ochicho nzuzo niile nke di n'obi n'anwu. Mgbe ahụ, onye obula n'otu n'otu ga-anatakwa otuto ruuru ya site n'aka Chineke.

⁶ Ugbu a umunna m ejiri m onwe m na Apolos mara unu atu maka odimma nke unu, ka unu nwee ike isite n'aka anyi muta ihe site n'ihe ahụ e dere bu nke na-asị, "Unu agafekwala ihe e dere n'akwukwo nsọ." Ka onye obula n'ime unu hapu iji otu onye nyaa isi ma leda ndi ozo anya. ⁷ Onye gwara gi na i puru iche n'etiti mmadu ndi ozo? O di ihe obula i nwere nke abughi ihe i natara anata? O bu gini ka i nwere nke i nataghi anata? Ma o buru na i natara ya, gini mere i ji anya isi dika a ga-asị na i nataghi ya anata?

⁸ Ma ugbu a, ihe niile zuru unu oke. Ugbu a, unu aburukwala ndi ogaranya. Unu aburula eze ma anyi esoghi unu. N'ezie, o gaara ato m utu ma a si na unu anorola n'ocheeze unu, ka anyi nwe ike soro unu buru eze. ⁹ O nadi m nnoo ka Chineke o weere anyi bu ndi ozi mee anyi ndi dikarisi ala, ndi a na-echeta naani mgbe ihe niile na-agwusi agwusi, dika ndi a mara ikpe onwu. N'ihu na-akpoputara anyi n'ihu oha mmadu mee anyi ihe nlere anya nye

umụ mmadụ na ndị mmuọ ozi. ¹⁰ Anyị aghoọla ndị nzuzu n'ihị Kraịst, ma unu onwe unu bụ ndị maara ihe n'ime Kraịst. Anyị bụ ndị na-adighi ike ma unu di ike. Anyị bụ ndị a juru aju na ndị a na-eleda anya, ma unu bụ ndị a na-asopuru. ¹¹ Tutu ruo ugbu a, anyị na-ebu onu norokwa n'akpiri ikpo nku. Anyị enweghi ezigbo uwe anyị ji achu oyi. Ndi mmadu na-emeso anyi mmeso ojo, ma anyi enweghi ebe obibi nke aka anyi. ¹² Aka anyi ka anyi ji aruputara onwe anyi ihe anyi na-eri. Mgbe ndi mmadu na-abu anyi onu, anyi na-agozi ha. Mgbe ha na-ata anyi ahuhu, anyi no na-enwe ndidi. ¹³ Anyi na-eji okwu di nro na-azaghachi ndi na-ekwujo anyi. Tutu ruo ugbu a, a na-emeso anyi mmeso dika anyi bu unyi ndi uwa na-azachapu, dika ihe a juru aju n'anya ndi uwa.

Arịrịọ

¹⁴ Anaghi m edere unu ihe ndi a ka ihere mee unu, kama ana m ede ya idu unu odu, na ido unu aka na nti, dika umu m huru n'anya. ¹⁵ O bu ezie na unu nwere otutu ndi nche, ma unu enweghi karja otu nna. N'ihị na o bu m bu nna unu n'ime Kraịst Jisọs, site n'ozio ma ahụ m wetaara unu. ¹⁶ Ya mere, ana arịọ m unu, ka unu na-enomi ndu m. ¹⁷ N'ihị nke a, ana m ezitere unu Timoti, bu ezi nwa m onye m huru n'anya, nke kwesiri ntukwasị obi n'ime Onyenwe anyi. O ga-echetara unu otu m si e bi ndu n'ime Onyenwe anyi Kraịst Jisọs, dika m na-akuzi ya n'ebe niile na nzuko niile.

18 Ụfọdụ n'ime unu amalitela ifụlị onwe ha elu, chee na mụ enweghị ike ibiakwute unu ozo. 19 Ma site n'ike Onyenwe anyị, aga m abia ihu unu anya n'oge na-adighi anya. Mgbe m biara, aga m achoputa ihe ndi ahụ na-akpa nganga puru ime, o bughị ihe ha nwere ike ikwu. 20 N'ihia na alaeze Chineke abughị ihe okwu onu kama o bu ngosiputa idi ike. 21 Ya mere, unu ka o diri ihoro nke unu choro. Unu choro ka m jiri utari biakwute unu, ka o bu ka m jiri obi di umeala na mmuo nke ihunanya bia?

5

Mmehie ojoo

1 O bu akuko doro anya na-enwe ikwa iko n'etiti unu, udi nke ndi na-ekweghi ekwe na-apughi ime, ka unu na-eme. Otu onye n'ime ulo unu kpoooro nwunye nna ya, ha abuo e biri. 2 Ma unu na-akpa nganga? Ihe unu kwesiri ime o bughị ikwa akwa na iru uju, na ime ka onye mere ihe di otu a si n'ogbako unu puo? 3 O bu ezie na mu na unu anoghi ugbo a, ma mu na unu nokwa n'ime mmuo. Amaala m rii onye ahụ ikpe dika a ga-asị na mu na unu no. 4 Eji m aha Onyenwe anyi ma ya ikpe. Mgbe unu zuko, aga m anonyere unu na mmuo. N'oge ahụ, site n'ike Onyenwe anyi Jisos, 5 werenu nwoke a nyefee n'aka ekwensu, ka o taa anu ahụ ya ahuhu, ka e nwee ike izoputa mmuo ya, mgbe Onyenwe anyi loghachiri.

6 Inya isi unu ezighi ezi. O bu unu amaghi na nwantakiri yiist a gwakoro n'utu oka na-eme ka

o koo? ⁷ Wepụnụ ihe n'eko achicha a nọ n'etiti unu, ka unu buru ndi di oheru, na ndi di ocha. N'ihia na a choolari Kraist, bu aja nwa aturu, nke Ngabiga anyi. ⁸ N'ihia ya ka anyi mee mmemme a na-ejighi ihe na-eko achicha nke bu ihe ojoo na obi ojoo, kama ka anyi jiri achicha na-ekoghi eko nke bu obi ocha na eziokwu.

⁹ E dere m unu n'ime akwukwo ozi m, ka unu na ndi na-akwa iko ghara inwe mmeko obula. ¹⁰ O bughia ihe gbasara ndi nke uwa ndi na-akwa iko, maobu ndi anya ukwu, na ndi na-apunara mmadu ihe, maobu ndi na-ekpere arusi. O buru otu a, o putara na unu ga-esi n'owa puo. ¹¹ Ma ugbu a, a na m edere unu ka unu na onye obula nke na-akpo onwe ya nwanna nwoke maobu nwanna nwanyia ghara imeko ihe, ma o buru na o na-ebi ndu ikwa iko, maobu nwee anya ukwu, maobu na-ekpere arusi, onye na-ekwuto ibe ya, onye na-anubiga mmanya oke, maobu onye na-apunara mmadu ihe. Unu na ndi di otu a erikola nri.

¹² Kedu nke gbasara m ikpe ndi na-esoghi na choochi ikpe? O bughia ndi no n'ime ka unu ga-ekpe ikpe. ¹³ Chineke ga-ekpe ndi no n'ezikpe. "Chupunu onye ajoo mmadu ahụ site n'etiti unu."*

6

O di njo iga n'uloikpe

¹ Mgbe onye obula n'etiti unu nwere esemokwu megide ibe ya, unu o puru i buru okwu

* **5:13** 5:13 Dit 17:7; 19:19; 21:21; 22:21,24; 24:7

ahụ gaa n'ụlọkpe ka ndị ajọ omume kpeere unu ikpe, karịa ịga ya n'ihu ndị nso? ² O bụ na unu amabeghị na ọ bụ ndị nso ga-ekpe ụwa ikpe? O bụrụkwa na unu ga-ekpe ụwa ikpe, ọ pụtara na unu etozughị oke idozi okwu ntakịrị daputara n'etiti unu? ³ O bụ na unu amataghị na ọ bụ anyị ga-ekpe ndị mmụọ ozi ikpe? Gini ga-emekwa ka anyị ghara idozi okwu ụka dịkarisiri nta nke ndu a? ⁴ Ya mere, ọ bụrụ na esemokwu di otu a adaputa n'etiti unu, unu ga-ewere okwu ahụ jekwuru ndi ibi ndu ha na-akpo nzuko ihe efu ka ha kpee ya? ⁵ Ana m ekwu nke a ime ka ihere mee unu. O ga-abu na e nweghi ike ichota o buladi otu onye maara ihe n'etiti unu, onye ga na-ekpe ikpe di n'etiti nwanna na ibe ya? ⁶ Ma lee, nwanna na-akporo nwanna ya aga ulo ikpe, ka ndi na-ekweghi ekwe kpee ha ikpe!*

⁷ Ebe unu na-enwe esemokwu nke ikpe ikpe n'etiti unu, ọ pụtara na unu bụ ndị emeriri kpamkpam. N'ihì gini ka unu na-adighi ekwe ka emejo unu? N'ihì gini ka unu na-adighi ekwe ka a ghogbuo unu? ⁸ Ma unu onwe unu na-emejo, ma na-aghogbu, ọ buladi umunna unu n'ime Kraist. ⁹ O bụ na unu amaghị na ndi na-eme ajọ omume di otu a enweghi oke obula n'alaeze Chineke? Unu ekwela ka eduhie unu. N'ihì na ọ dighi onye obula na-akwa iko, na ndi na-efe arusi, ndi ikom nwere nwunye na-akwa iko, na ndi ikom na-eji ndi ikom ibe ha akwa iko, ¹⁰ ndi niile na-ezu ohi, ndi anya ukwu, ndi na-anubiga mmanya oke, ndi nkwuto, maobu ndi

* **6:6** 6:6 Nke a bukwa n'ihu ndi na-ekweghi ekwe.

na-apụnara mmadụ ihe ha nwere, agaghị eketa oke n'alaeze Chineke. ¹¹ Na mbụ, ụfọdụ n'ime unu na-ebi ndụ dị otu a. Ma ugbu a, a sachapụla mmehie unu, doo unu nsọ nye Chineke. O bụkwa site n'aha Onyenwe anyị Jisọs Kraịst na n'ime Mmụọ nke Chineke anyị ka a gurụ unu ka ndị ezi omume.

Mmehie ikwa iko

¹² I na-asị, “Enwere m ike ime ihe niile m maara na m kwesiri ime,” ma o bughị ihe niile ga-abara m uru. “Enwere m ike ime ihe niile m maara ziri ezi,” ma a gaghị ekwe ka ihe ọbụla na-achị m. ¹³ Unu na-asị, “E mere ihe oriri maka afo, meekwa afo maka ihe oriri, ma Chineke ga-emebi ma afo ma ihe oriri.” Ekeghị ahụ anyị maka ikwa iko, kama o mere ya maka Onyenwe anyị, Onyenwe anyị dikwa maka ahụ anyị. ¹⁴ Chineke mere ka Onyenwe anyị site n'ọnwụ bilie, o ga-ejikwa ike ya mee ka anyị si n'ọnwụ bilie. ¹⁵ O bụ na unu amataghị na ahụ unu bụ akukụ ahụ Kraịst? O dị mma na m ga-eji ahụ Kraịst mee ka e jikọtara ya na ahụ nwanyị akwuna? Tufiaa! ¹⁶ O bụ na unu amataghị na onye ya na nwanyị akwuna na-enwe mmekọrịta, ya na nwanyị ahụ bụ otu ahụ? N'ihi na e kwuru, “Ha abụọ ga-abụ otu anụ ahụ.”† ¹⁷ Ma onye ọbụla e jikọtara ya na Onyenwe anyị, ya na onye ahụ ga-abụ otu n'ime mmụọ.

¹⁸ Gbaaranụ mmehie ikwa iko ọsọ. O dighị mmehie ọzọ na-emetuta anụ ahụ mmadụ dika mmehie ikwa iko. O bụ mmehie mmadụ na-eme

† 6:16 6:16 Jen 2:24

megide anụ ahụ ya. ¹⁹ Ọ bụ na unu amataghị na ahụ unu bụ ụlọnsọ nke Mmuọ Nsọ ahụ Chineke nyere unu, onye bi n'ime unu? Anụ ahụ unu abụkwaghị nke unu onwe unu, kama unu bụ nke Chineke. ²⁰ E jiri oke ọnụahịa zọputa unu. Ya mere jirinụ anụ ahụ unu nye Chineke otuto.

7

Ajuju banyere olulu di na nwunye

¹ Ugbu a, okwu banyere ihe unu dere n'akwụkwọ: “Ọ di mma ka nwoke ghara imetu nwanyi aka.” ² Ma n'ih i otutu ihe omume banyere ikwa iko, ka nwoke obula nwee nwunye nke aka ya, nwanyi obula di nke aka ya. ³ Ka nwoke obula jisie ike na-akwu nwunye ya ugwo mmeko o ji ya. Nwanyi obula ga-emekwara di ya otu aka ahụ. ⁴ N'ih i na nwanyi obula luru di adighikwa ach i ahụ ya, kama o bu di ya na-ach i ya. Otu aka ahụ, di anakwagh i ach i ahụ ya, kama o bu nwunye ya na-ach i ya. ⁵ Ka di na nwunye hapu igbochi ibe ha mmekorita nke anu ahụ ruuru ha. Kariakwa maobu na mkpebi ha nwere n'etiti onwe ha inoro iche nwa oge nta n'ih i inyefe onwe ha ikpe ekpere. Mgbe oge a gasiri, ha ga-agakwa n'ihu na mmekorita ha, ka e site otu a hapu inye ekwensu ohere inwa ha onwunwa n'ih i enwegh i ike ha ijide onwe ha aka. ⁶ Anagh i m enye nke a di ka iwu, kama o bu alo ka m na-atunyere unu. ⁷ As i m kwuo, aga m as i na o ga-aka mma ka mmadu niile noro di ka m. Ma onye obula nwere onyinye nke Chineke

nyere ya. O nyere otu onye nke a, onye ọzọ nke ọzọ.

⁸ Ma ana m agwa ndị na-anọghị n'ọnođu di na nwunye na ndị di ha nwurụ anwụ, na ọ ka mma ka ha nođu na-alughị di maọbụ nwunye, dika m onwe m nọ. ⁹ Ma ọ buru na ha apughị ijide onwe ha, ha gaa choro di maobu nwunye luo. O ka mma ilu di maobu nwunye, karia mmadu igba ara site n'aguu nke anu ahụ.

¹⁰ Ugbu a, unu ndi nwere di na ndi nwere nwunye niile, enwere m iwu m na-enye unu. (O sighi n'aka m, kama o si n'aka Onyenwe anyi): O kwesighi ka nwanyi obula hapu di ya. ¹¹ A sikwa na o hapu di ya, ya nooro onwe ya, maobu ya laghachikwuru di ya. Ka nwoke obula gharakwa igba nwunye ya alukwaghi m.

¹² Ma ana m agwa mmadu ndi ozo (nke a abughị iwu nke Onyenwe anyi nyere). O buru na nwanna aluo nwanyi nke na-ekweghi ekwe, ya achupula ya ma o buru na nwanyi ahụ achoo inogide dika nwunye ya. ¹³ O burukwa na nwanyi kwere ekwe aluo di nke na-ekweghi ekwe, ya agbarala di ya alukwaghi m, ma o buru na di ya choro inogide dika di ya. ¹⁴ N'ih i na edoola di ahụ na-ekweghi ekwe nsọ site na nwunye ya, otu a kwa a na-edokwa nwunye ahụ na-ekweghi ekwe nsọ site na di ya, bu onye kwere ekwe. O buru na o dighi otu a, umu unu ga-abu ndi na-adighi ocha. Ma otu o di, ha di nsọ.

¹⁵ Ma o buru na onye ahụ nke na-ekweghi ekwe ekewapu onwe ya, ya diri otu ahụ, nke a emeghi ka nwanna anyi nwoke maobu nwanna

anyị nwanyị buru ohu n'ọnođu di otu a, n'ihina Chineke kporo anyi ka anyi bie ndu udo. ¹⁶ Gi nwunye, i mara maobu gi ga-azoputa di gi? Ma, gi bu di, si ana mara maobu gi ga-azoputa nwunye gi?

Onodu mmadu

¹⁷ Ka onye obula bie ndu ya dika amara Onyenwe anyi nyere ya si di, nakwa n'onođu nke Chineke kporo ya. Nke a bu iwu m na-enye n'ulo choochi niile. ¹⁸ Akporo onye obula mgbe e biri ya ugwu? Ya achola iwepu akara obibi ugwu ya. Ka onye a na-ebighi ugwu tupu okpukpo ya hapu inye onwe ya nsogbu icho uzọ a ga-esi bie ya ugwu. ¹⁹ N'ihina o dighi mkpa ma e biri gi ugwu ma e bighi gi ugwu. Ihe kachasi mkpa bu idebe iwu Chineke. ²⁰ Ka onye obula nogide dika o di mgbe a kporo ya.

²¹ I bu ohu mgbe a kporo gi? Echegbula onwe gi n'ihina ya. Kama o buru na o di uzọ i puru isi nwere onwe gi, were ohere ahụ mee ihe ugwu a. ²² N'ihina onye obula Onyenwe anyi Chineke kporo mgbe o bu ohu, aghoala onye nweere onwe ya n'ime Onyenwe anyi. Otu aka ahụ, onye nwerela onwe ya mgbe Onyenwe anyi kporo ya aghoala ohu nke Kraist. ²³ Akwuola ugwo isi unu, unu abukwala ohu mmadu ozo. ²⁴ Umunna m, n'onođu obula mmadu no mgbe a kporo ya, ya nogidesie ike n'ime Chineke.

Ndi na-alubeghi di

²⁵ Ihe banyere umu agboghọ na-amaghi nwoke. Enweghi m iwu obula site n'aka Onyenwe anyi banyere ajuju a, ma aga m ekwu

uche nke aka m dika onye sitere n'ebere nke Onyenwe anyị kwesiri ntụkwasi obi. ²⁶ Echere m na ọ ka mma ugbo a, n'ihi nsogbu nke na-abianu ka onye ọbụla nọdurụ onwe ya dika o siri nọrọ ugbo a. ²⁷ I luola nwanyị? Achola nkewa. O bu na i lubeghi nwanyị? Ejela icho onye i ga-alu. ²⁸ Ma o buru na i kpebie n'obi gi ilu nwunye, i meghi mmehie ọbụla; o burukwa na nwaagboghọ ekpebie na o ga-alu di, o meghi mmehie. Ndị luru di na nwunye ga-enwe otutu nsogbu n'ime uwa. O ga-amasi m igbochiri unu nsogbu ndi ahu.

²⁹ Ihe unu kwesiri ima, umunna, bu na oge anyi nwere foduru naani ntakiri, site ugbo a gaa n'ihu ndi nwere nwunye ga-adi ndu ha dika ndi na-enweghi. ³⁰ Ka ndi na-akwa akwa bie ndu dika ndi ihe anaghi ewute, ka ndi na-achi ochi diri ka ndi obi na-adighi ato uto. Ka ndi na-azu ahia diri dika ndi na-enweghi ngwa ahia ọbụla. ³¹ Ka ndi na-etinye oge n'ihe uto nke uwa hapu ibi ndu icho iritecha ihe niile di n'uwa n'uru. N'ihi na uwa, otu o di ugbo a, bu ihe na-agabiga agabiga.

³² Unu emela ihe ga-ewetara unu oke echiche. Nwoke na-alubeghi nwanyị nwere ohere iji oge ya niile ruora Onyenwe anyi oru. O nwekwara ohere igbalisi ike ime ihe ga-atọ Onyenwe anyi uto. ³³ Ma nwoke nwere nwunye na-echegbu onwe ya banyere ihe igbo mkpa nke uwa a, otu o ga-esi mee ihe ga-atọ nwunye ya uto. ³⁴ O na-enwekwa obi abuo n'ihe ọbụla o choro ime. Otu a ka o dikwa nye nwaagboghọ na-alubeghi di maobu onye nke na-amabeghi nwoke, nchegbu

ya bụ banyere ihe nke Onyenwe anyị. Ọchịchọ ya bụ ka ọ dị nsọ n'anụ ahụ ya na n'ime mmụọ ya. Ma nwanyị nwere di na-echegbu onwe ya banyere ihe nke ụwa a, otu ọ ga-esi mee ihe ga-atọ di ya uto. ³⁵ Ana m ekwu ihe ndị a maka ọ di mma nke unu onwe unu, ọ bughị igbalị igbochi unu, kama ọ bụ ka unu nwee ike bie ndụ unu n'uzọ kwesiri ekwesi, werekwa ihunanya zuruoke ruọra Onyenwe anyị oru.

³⁶ Ọ buru na nwoke obula enweghi ike ijide onwe ya n'ihi aguu mmekorita nke nwoke na nwanyị na-agu ya n'ebe nwaagboghọ ya na ya kpebiri ilu no, ya mee ihe ọ na-achọ, o meghe mmehie obula, ha luo di na nwunye. ³⁷ Ma ọ buru na onye obula ekpebie n'obi ya, ma nwee ike ijide onwe ya, ka o si n'enweghi mmanye obula idebe nwaagboghọ e kwuru na ọ ga-alu na-enweghi mmeko obula, ọ bụ ihe di mma ka o mere. ³⁸ Ya mere, onye ahụ luru nwaagboghọ o kwuru na ọ ga-alu mere nke oma, ma onye kpebikwara na ọ gaghị alu mekwara nke oma karịa.

³⁹ Njikota e jikotara nwunye na di ya na-adị ire naanị mgbe di nwanyị di ndu. Ọ buru na di ya anwuọ o nwere ike ilu di ozo, ma ọ luo ya n'ime Onyenwe anyi. ⁴⁰ N'uche m, ọ ga-enwe onu n'obi ya karịa ma ọ buru na ọ lughị di ozo. Ana m ehekwa na mu onwe m nwekwara Mmuo nke Chineke.*

8

* **7:40** 7:40 Ndumodu ndi a m nyere unu si na Mmuo nke Chineke.

Anụ e ji chụọrọ arụsị aja

¹ Ugbu a, n'okwu banyere nri a churụ n'aja nye arụsị, anyị ma na onye ọbụla nwere amamihe. Amamihe na-afuli mmadụ elu mee ka ọ nyaa isi. Ma ihunanya na-ewuli elu. ² Ọ buru na ọ dị onye si na ya maara ihe niile, onye ahụ amatabeghi ihe o kwesiri imata. ³ Ma onye ahụ huru Chineke n'anya bu onye ọ maara.

⁴ Ya mere, ihe banyere nri a churụ n'aja nye arụsị, anyị maara na "Arụsị abughị ihe ọbụla n'ụwa", matakwa na "Chi ọzọ adighi ma ọ bughị otu Chineke." ⁵ A sịkwa na arụsị a na-akpọ chi di, ma ha nọ n'eluigwe maobu n'ụwa (n'ezie otutu "chi" na "ndi nwe mmadu" di otu a di). ⁶ Ma n'ebe anyi no, anyi maara na ọ bu naani otu Chineke di, onye bu Nna, onye kere ihe niile, na onye anyi na-adi ndu n'ihi ya. Ọ bukwa naani otu Onyenwe anyi ka anyi nwere, onye bu Jisọs Kraist, onye e sitere n'aka ya kee ihe niile, onye na-enyekwa anyi ndu.

⁷ Ma otu ọ di, ọ bughị onye ọbụla nwere ihe omuma a. Ufodu n'ime ndu ha niile, ha na-ele arụsị anya dika chi di ndu. Ha na-ehekwa na ihe ọbụla e ji chụọrọ arụsị aja, na ọ bu chi di ndu ka e ji ya chụọrọ aja. N'ihi nke a, mgbe ọbụla ha riri ihe e ji chụọ aja nye arụsị, ọ na-ewute mmuo ha nke ukwu n'ihi na akonuche ha esighi ike, ọ na-emerukwa ya. ⁸ Ma ọ bughị nri ga-eme ka anyi na Chineke di na mma. Ma anyi riri ma anyi erighi, ọ dighi ihe oheru anyi ga-enweta. Ọ dikwaghi ihe na-efunari anyi.

⁹ Ma lezienụ anya, otu o si di, ka ike unu nwere ime ihe ọbụla di unu mma, ghara igho ihe iso

ngongo diri ndi na-adighi ike n'okwukwe ha. ¹⁰ N'ih i na o buru na ndi ozo ahu gi, gi onye nwere akonuche, ka i no, na-eri nri n'ulo arusi, o bu na ha agaghi eche na ha bu ndi okwukwe ha na-esighi ike, ga-enwe obi ike soro gi rie nri a gororo arusi? ¹¹ N'uzo di otu a, ndi kwere ekwe na-adighi ike, ndi Kraist nwuru n'ih i ha, na-esite n'ih e mmuta gi laa n'iyi. ¹² Cheta na o bu mmehie i mere megide Kraist, mgbe unu na-emegide mmuo nwanne gi n'ime Kraist, n'ih i n'akonuche ha esighi ike. ¹³ N'ih i nke a, o buru na ih e oriri ga-eme ka nwanna m mee mmehie, agaghi m eri anu ozo, ka m ghara ime ka nwanna m maa n'onya.

9

Pol mere onwe ya ih e imaatu

¹ Abughi m onye nwe onwe ya? Abughi m onyeozi Kraist? O bu na m ahughi Jisos Onyenwe anyi? Unu abughi ih e ngosiputa oru m ruru n'ime Onyenwe anyi? ² O buru na m abughi onyeozi n'ebe ndi ozo no, n'ebe unu no, abu m onyeozi n'ezikwu n'ih i na unu bu akara nke oru onyeozi m n'ime Onyenwe anyi.

³ Ih e ngopu m nye ndi ah u na-enyocha m bu nke a. ⁴ O bu na anyi enweghi ike iri ih e oriri na inu ih e onunu? ⁵ O bu na anyi enweghi ike iduru nwunye onye bu onye kwere ekwe gaa ebe obula anyi na-aga dika ndi ozi ozo na-eme, na dika umunne Onyenwe anyi na Sefas na-emekwa? ⁶ O ga-abu naani mu na Banabas bu ndi na-enweghi ike ihapu iru oru maka ih e anyi ga na-eri?

⁷ Olee onye agha unu maara nke na-esi n'akpa ya akwu onwe ya ugwo onwa? Ka o di onye oru ubi vaini unu maara nke na-adighi eri mkpuru e si n'ubi ahụ weta? Olee onye ozuzu aturu unu maara nke na-adighi anu mmiri ara e si n'igwe aturu o na-azu apiputa? ⁸ Anaghi m ekwu ihe a n'ih na ha bu ihe na-eme ubochi niile n'etiti ndi mmadu? Akwukwo iwu, o kwukwaghi otu ihe ahụ? ⁹ N'ih na e dere ya n'iwu nke Mosis, "Ekechila onu ehi mgbe o na-azocha mkpuru oka."* Unu chere na o bu naani ehi ka Chineke bu n'obi kwuo okwu a? ¹⁰ E, n'ih anyi ka eji dee ya n'akwukwo. N'ezie, e dere ihe ndi a n'ih anyi, n'ih na onye ruru oru n'ubi na onye na-azocha mkpuru di n'ubi ahụ, na-eme nke a n'olileanya na o kwesiri iketa oke site na mkpuru e si n'ubi ahụ weta. ¹¹ Mkpuru anyi kuru n'ime obi unu bu mkpuru nke mmuo. O ga-abu ihe ojoo ma anyi si unu nyetu anyi ufodu n'ime akunuba unu? ¹² O buru na ndi ozo kwesiri iketa uru di otu a n'ahụ unu, o bu na anyi ekwesighi iketa karja?

Ma o dibeghi mgbe anyi rioro unu ihe obula, kama anyi na-agbalisi ike ihu na o dighi ihe ga-egbochi unu iji ezi obi na-ege nti n'ozio ma Kraist nke anyi wetara.

¹³ O bu na unu amataghi na ndi na-aru oru n'ulonso ukwu na-esi n'ulonso ahụ na-eweta ihe ha na-eri? Ndi na-agbakwa odibo n'ebe ichu aja na-eketakwa oke n'ihe eji chuo aja? ¹⁴ N'otu aka ahụ kwa, Onyenwe anyi ekwuola na ndi niile na-

* 9:9 9:9 Dit 25:4

ekwusa ozioma ya ga-esi n'oziooma eweta nri ha ga-eri di ndu.

¹⁵ Ma o nweghi mgbe m jirila ike ndi a m nwere irite uru n'oru m nara ndi mmadu ihe. Anaghi m ede nke a n'akwukwo ka a na-ebutere m ihe onyinye. N'ih na o kaara m mma ka m nwuo kama m ga-ekwe ka onye obula mee ka inya isi m buru ihe efu n'ih ihe onyinye. ¹⁶ Anaghi anya isi n'ih na ana m ezisa ozioma, maka na nke ahụ bu oru e nyere m n'iwu ka m ruo. Ahuhu diiri m ma o buru na m ezisaghi ozioma. ¹⁷ A si na m ji aka m hoputa onwe m iru oru a, agaara m enwe ugwo oru, ma na o buru na o sighi n'uche aka m, unu mara na-ahanyere m ya n'aka. ¹⁸ Gini bu ugwo oru m? Ugwo oru m bu onu m na-enwe site n'izisa ozioma a, na-anaghi onye obula ugwo oru obula, maobu ihe ruru m dika onye na-ezisa ozioma ahụ.

Pol ji inwe onwe ya jee ozi

¹⁹ O bu ezie na-abughi m ohu onye obula, ma emeela m onwe m ohu nye mmadu niile ka m nwee ike site n'uzo di otu a rite otutu mkpuruobi n'uru nye Kraist. ²⁰ N'ebe ndi Juu no, ana m eme dika onye Juu, ka m nwee ike rite ndi Juu n'uru. N'etiti ndi no n'okpuru iwu, ana m emekwa dika otu n'ime ndi no n'okpuru iwu (n'agbanyeghi na mu onwe m anoghi n'okpuru iwu), ka m si otu a nwee ike rite ndi no n'okpuru iwu n'uru. ²¹ N'ebe ndi na-anoghi n'okpuru iwu no, emere m onwe m ka onye na-anoghi n'okpuru iwu (ma nke a aputaghi na m na-akwusi ime ihe iwu Chineke na-achọ. Ana m

emekwa dika onye nọ n'okpuru iwu Kraịst), ka m nwee ike rite ndị na-anoghị n'okpuru iwu n'uru. ²² N'ebe ndị na-adighi ike nọ, ana m emekwa dika ha, ka m nwee ike rite ndị na-adighi ike n'uru. Otu obula mmadu si diri, ana m agbali choo uzọ m ga-esi mee ka o nabata m, ka m nwee ike site n'uzọ niile obula zoputa ufodu. ²³ Ana m eme ihe ndi a niile n'ihiozioma, ma ka m nwekwa ike keta oke na ngozi ya.

Mkpa o di mmadu ikwanyere onwe ya ugwu

²⁴ Unu amataghi na mgbe otutu mmadu na-agba oso iso mpi, o bu naani otu onye na-enwe ihe onyinye nke mbu? Ya mere, gbasienu oso ike, ka unu nweta onyinye ahụ. ²⁵ Ndi na-ejikere igba oso maobu egwuregwu ozo na-enwe ntachiobi n'otutu ahuhu nke ya na ozuzu so. Ha na-azu onwe ha naani ka ha nweta okpueze okoko osisi na-emebi emebi. Ma oso anyi na-agba bu ka anyi nweta okpueze nke na-apughi imebi emebi. ²⁶ O bu nke a mere m ji na-agba oso a na-eleghi anya n'azu, maobu ku o kpọ dika m na-aku ifufe. ²⁷ Ma ana m azu ahụ m, na-enye ya ahuhu mee ya ka o buru ohu, ka mu onwe m ghara i bu onye a juruaju mgbe m kwusasi ozioma nye ndi ozo.

10

Ido aka na nti banyere ime mmehie

¹ Umunna m, achoghi m ka unu chefu o ihe mere nna nna anyi ha mgbe ha jere ije n'ime ozara. O ji igwe ojii duo ha. O mekwara ka ha si n'etiti Osimiri Uhie gafee. ² N'ime igwe ojii

ahụ, na n'ime osimiri ahụ e tinyere ha niile na baptizim, dika ndi na-eso ụzọ Mosis. ³ Ha niile rikwara ihe oriri nke mmụọ ahụ. ⁴ Ha nṅkwara mmiri mmụọ ahụ, mmiri sitere n'oke nkume mmụọ ahụ, nke na-eso ha. Oke nkume ahụ bụ Kraịst n'onwe ya. ⁵ N'ihe ndi a niile, omume ha amasighi Chineke. N'ih i nke a, o lara ha n'iyi n'ime ozara.

⁶ Ugbu a, ihe ndi a niile bukwa ihe ido aka na nti nye anyi, ka anyi hapu ibu ndi aguu ime ihe ojoo na-agu dika ha. ⁷ Unu abula ndi na-ekpere arusi dika ufodu ha mere. Dika e dere ya, "Ndi a noduru ala iri ihe na inu ihe onunu, biliekwa oto gwurie egwu ime onwe ha obi utu."* ⁸ Ka anyi ghara ikwa iko dika ufodu n'ime ha mere, iri puku mmadu abuo na ato n'ime ha nwuo n'otu ubochi. ⁹ Ka anyi hapu inwa Kraist onwunwa dika ufodu n'ime ha si nwaa Chineke. E mere ka agwo tagbusie ha. ¹⁰ Ka anyi hapukwa itamu ntamu dika ufodu ha mere ma buru ndi Mmuo ozi onwu tigburu.

¹¹ Ihe ndi a niile dakwasiri ha ka o buru ihe ilere anya nye anyi. E dekwara ha n'akwukwo ka ha buru anyi ihe ido aka na nti n'ih i na anyi bi n'oge a mgbe ogwugwu ihe niile di nso. ¹² Ya mere, o buru na i na-eche na i guzosiri ike, lezie anya ka i ghara ida. ¹³ O nweghi onwunwa obula nwara unu nke abiakwutebeghi mmadu. Chineke kwesiri ntukwas i obi, o gagh i ekwe ka a nwaa unu kari a ike unu. Kama mgbe a na-anwa unu, o ga-enye unu ike imeri onwunwa ma gosikwa unu uzo mgbapu n'ime ya.

* **10:7** 10:7 Opu 32:6

Oriri arụsị na Oriri nke Onyenwe anyị†

14 Ya mere, ndị enyi m hụrụ n'anya, gbaaranụ ikpere arụsị ọsọ. 15 Ana m agwa ndị nwere uche okwu, unu onwe unu tulenu ihe m na-ekwu. 16 Iko ngozi ahụ nke anyị na-agozi, ọ bughị iketa oke site n'ọbara Kraịst? Achicha nke anyị na-anyawa, ọ bughị iketa oke n'ahụ Kraịst? 17 N'ihina otu achicha dị, ọ bụ ezie na anyị dị otutu, anyị bụ otu ahụ, n'ihina anyị niile na-eketa oke n'otu ogbe achicha ahụ.

18 Chetanụ ka ndị Izrel siri mee: ọ bụ na ndị na-eri ihe eji chụọ aja abughị ndị nnwekọ n'ebe ichụ aja? 19 Gini ka okwu ndị a m na-ekwu putara? Na arụsị, maọbụ ihe a churụ n'aja nye arụsị bụ ihe ọbụla, maọbụ na ọ bughị ihe? 20 Mba! Ihe m na-ekwu bụ na ndị niile na-achurụ arụsị aja jikọtara onwe ha n'otu obi ichurụ ekwensu aja ahụ. Ọ bughị Chineke. Achokwaghị m ka unu buru ndị e jikọtara ha na ekwensu.‡ 21 Unu apughị inu site n'iko Onyenwe anyị ma n'ụkwa site n'iko ekwensu; unu apughikwa inwe oke site na tebul Onyenwe anyị na tebul ekwensu. 22 Anyị na-achọ ime ka iwe wee Onyenwe anyị? Anyị dị ike karịa ya?

Inwe onwe nke ndị kwere ekwe

23 I na-asị, "Enwere m ike ime ihe niile m maara na m kwesiri ime," ma ọ bughị ihe niile ga-abara m uru. "Enwere m ike ime ihe niile m maara ziri ezi," ma ọ bughị ihe niile nwere ike inyere anyị aka. 24 Ka onye ọbụla hapụ icho

† 10:13 10:14 Ụfọdụ na-akpọ ya Oriri nsọ. ‡ 10:20 10:20 Maọbụ, mmụọ ojọọ

ọdịmma nke onwe ya, kama ọdịmma nke ndị ỌZỌ.

²⁵ Rie ihe bụ anụ ọbụla e rere n'ahịa na-ajughị ajuju ọbụla n'ihị akonuche. ²⁶ N'ihị na, "Ụwa na ihe niile dị n'ime ya bụ nke Onyenwe anyị." §

²⁷ Ọ buru na onye na-ekweghị ekwe akpọọ unu oriri, unu kpebie ije, riekwanụ nri ọbụla e nyere unu na-ajughị ajuju n'ihị akonuche. ²⁸ Ma ọ buru na e nwee onye gwara gi, "A churu ihe a n'aja." Unu erila nri ahụ, maka onye ahụ mere ka unu mata, na n'ihị akonuche. ²⁹ Akonuche nke m na-ekwu maka ya abughị nke gi, kama ọ bụ maka nke onye ahụ. N'ihị ginị ka mnwere onwe m ga-eji buru ihe akonuche onye ọzọ ga-ekpe ikpe? ³⁰ Ọ buru na m nwere ike inye ekele, were nri m rie, olee otu e si ekwuto m n'ihị ihe ahụ m nyere Chineke ekele banyere ya?

³¹ Ihe ọbụla i na-eme, ma unu na-eri ihe maọbụ na-anụ ihe, na-emenụ ha niile maka otuto nke Chineke. ³² Unu emejola ndị Juu maọbụ ndị Griik, ma ọ bukwanụ nzuko Chineke. ³³ Na-agbalịsinụ ike ime dika m si eme. N'ihe ọbụla m na-eme, ana m ejisi ike ime ihe ga-atọ onye ọbụla uto. Anaghị m achọ ọdịmma nke m naani, kama ọ bụ ọdịmma nke mmadụ ibe m, ime ka a zoputa ha.

11

¹ Unu buru ndị na-eñomi m, dika m si eñomi Kraịst.

Omume kwesiri ekwesi n'oge ofufe

§ **10:26** 10:26 Abụ 24:1

² Ana m aja unu n'ihì na unu na-echeta m n'ihì niile, nakwa n'ihì na unu na-ejisikwa ozizi ahụ enyere unu n'aka ike, dika m nyere ha n'aka unu idebe. ³ Ma achọrọ m ka unu mata na dika Kraịst bụ isi nwoke ọbụla, otu a ka nwoke ọbụla si buru isi nwunye ya. Chineke bụkwa isi Kraịst. ⁴ Nwoke ọbụla kpuchiri isi ya mgbe ọ na-ekpe ekpere maọbụ na-ebu amuma* na-emenye isi ya ihere. ⁵ Ma nwanyị ọbụla na-ekpe ekpere maọbụ na-ebu amuma, ma o kpuchighị isi ya, na-emenye isi ya ihe ihere, n'ihì na ọ dika nwanyị kpuchara isi ya. ⁶ Ọ buru na nwanyị ọbụla achoghị ikechi isi ya, ya kpuchaa ya. A sịkwa na ọ bụkwanu ihe ihere na nwanyị kpuchara isi ya, ka nwanyị kechie isi ya.

⁷ Ma nwoke ekwesighị ikpuchi isi ya, n'ihì na nwoke bụ onyinyo na otuto nke Chineke, ebe nwanyị bụ otuto nke nwoke. ⁸ E si na nwoke kee nwanyị, ma e sighị na nwanyị kee nwoke. ⁹ E keghị nwoke maka nwanyị, ma e kere nwanyị maka nwoke. ¹⁰ N'ihì nke a, nwanyị kwesiri ikpuchi isi ya igosi na ọ nọ n'okpuru di ya, maka ndị mmụọ ozi. ¹¹ Ma otu ihe si di n'ime ndu anyị na-adị n'ime Onyenwe anyị, nwoke adighị ma e wepu nwanyị, nwanyị adighikwa ma e wepu nwoke. ¹² N'ihì na dika nwanyị siri na nwoke pụta na mbu, otu a ka a na-esitekwa n'ahụ nwanyị muputa nwoke. Ma ha niile si n'aka Chineke puta.

¹³ Achọrọ m ka unu tule ihe a n'onwe unu, ọ di mma ka nwanyị ghebe isi ya oghe mgbe ọ na-

* **11:4** 11:4 Maọbụ, na-akuzi ihe

ekpe ekpere nye Chineke? ¹⁴ Unu matakwarana nke ọma na ọ bụ ihe ihere na nwoke ga-ebu agịrị isi dị ogologo. ¹⁵ Ma ọ bụrụ na nwanyị enwee agịrị isi dị ogologo ọ bụ ihe otuto nye ya n'ihị na e nyere ya agịrị isi dị ogologo ka ọ bụrụ ihe mkpuchi. ¹⁶ Ọ bụrụ na onye ọbụla na-arụ ụka banyere omenaala nke a, anyị onwe anyị na nzukọ Chineke niile enweghị omenaala ọzọ banyere nke a.

Omume kwesiri ekwesi n'oge Oriri Nso

¹⁷ N'ime ntuziaka ndị a, enweghị m otuto nye unu n'ihị na mgbe unu zukọtara omume unu na-eweta ihe ojọọ karịa ihe ọma. ¹⁸ Na mmalite, ihe m na-anụ bụ na mgbe niile unu zuko dika choochi, iru ụka nke na-ebute nkewa na-adị n'etiti unu. E kwenyekwara m na ụfọdụ ihe ndị a m nuru bụ eziokwu. ¹⁹ N'ezie ụdị nkewa dị otu a aghaghị idị n'etiti unu ka e nwee ike mara ndị Chineke nabatara. ²⁰ Mgbe unu zukọtara, ọ bughị nri anyasị nke Onyenwe anyị ka unu na-eri. ²¹ N'ihị na mgbe unu na-eri nri, ụfọdụ n'ime unu na-eri nri anyasị nke aka ha. Nke mere, n'otu onye na-anọ agụ ebe onye ọzọ na-anubigakwa mmanya oke. ²² A ga-akpọ nke a gini? Ọ bụ na unu enweghị ulọ ebe unu ga-anọ rijuo afọ ma njuokwa afọ? Ka ọ bụ na unu na-eleli nzukọ Chineke na emenye ndị na-enweghị ihe ihere? Gini ka m ga-agwa unu? Aga m eto unu maka nke a? Agaghị m eto unu maka nke a.

²³ N'ihị na ihe m ziri unu bụ ihe Onyenwe anyị ziri m. N'abalị ubochi ahụ a rara ya nye, Onyenwe anyị Jisọs weere otu ogbe achicha.

²⁴ Mgbe o nyechara ekele, ọ nyawara ya si, “Nke a bu ahụ m nke a na-enye maka unu. Na-emenu nke a iji cheta m.” ²⁵ N’uzo di otu a kwa, o bulitere otu iko mmanya mgbe ha risiri nri si, “Iko a bu ogbugba ndu oheru n’obara m. Oge obula unu na-anu ya, na-emenu nke a iji na-echeta m.” ²⁶ N’ihi na mgbe obula unu na-eri achicha ahụ na-anukwa iko a, unu na-ekwusa onwu Onyenwe anyi ruo mgbe o ga-abia ozo.

²⁷ Ya mere, o buru na onye obula erie achicha Onyenwe anyi maobu nuo iko Onyenwe anyi n’uzo na-ekwesighi ekwesi, onye ahụ na-emehie megide anu ahụ Onyenwe anyi na obara Onyenwe anyi. ²⁸ O bu nke a mere o ji buru ihe di mkpa ka onye obula nyochaa onwe ya nke oma tupu o rie achicha ahụ maobu nuo iko ahụ. ²⁹ N’ihi na onye obula na-eri achicha ahụ maobu nuo site n’iko ahụ na-echeghi echiche, o na-eri, na-anutakwara onwe ya ikpe omuma, ma o buru na o tuleghi uche banyere ahụ Kraist. ³⁰ O bu nke a mere otutu n’ime unu ji buru ndi ahụ na-esighi ike, ndi no n’oria na ndi dara n’ura onwu. ³¹ O buru na anyi enyochaa onwe anyi nke oma, anyi agaghi adaba n’ikpe. ³² Ma otu o di, mgbe Onyenwe anyi na-ama anyi ikpe n’uzo di otu a, a na-ezi anyi otu e si ebi ezi ndu n’ihi ka a ghara imako anyi na ndi uwa ikpe.

³³ Ya mere, umunna m, mgbe unu biakotara iri nri, chere nu ibe unu. ³⁴ O buru na aguu aguo onye obula ya rie nri n’ulo ya, ka o hapu iwetara unu ikpe omuma.

Aga m enye ntuziaka banyere ihe niile ndi ozo

mgbe m biara.

12

Onyinye Mmuo Nso na-enye

¹ Ugbu a umunna m, achoro m ka unu mata ihe gbasara onyinye nke Mmuo Nso na-enye. ² Unu matara na mgbe unu bu ndi na-amaghi Chineke, e duru unu n'otu uzọ maobu nke ozo, duhie unu uzọ iso arusi ndi ahụ dara ogbi. ³ Ya mere, achoro m ka unu ghotu nke oma na o dighi onye obula na-ekwu okwu site n'odudu Mmuo nke Chineke, puru i si, "Ka Jisos buru onye a buru onu." O dikwaghi onye obula puru ikwu, na "Jisos bu Onyenwe anyi," ma o bughị site na Mmuo Nso.

⁴ Onyinye amara di iche iche di, ma otu Mmuo Nso ahụ na-enye ha niile. ⁵ E nwekwara udi ije ozi di iche iche, maobu otu Onyenwe anyi ahụ ka a na-ejere ozi. ⁶ Udi ike di iche iche nke eji aru oru dikwa, ma otu Chineke ahụ na-etinye ike ndi a n'ime onye obula iji jee ozi.

⁷ O na-enyekwa onye obula amara iziputa ike nke Mmuo Nso maka odimma mmadu niile. ⁸ Mmuo Nso na-enye otu onye onyinye ikwu okwu amamihe, na-enyekwa onye ozo onyinye ima ihe omuma, site n'otu Mmuo ahụ. ⁹ Otu Mmuo nso a na-enye onye ozo onyinye inwe okwukwe, na-enyekwa onye ozo onyinye inwe ike igwo oria. ¹⁰ Onye ozo ka o na-enye onyinye iru oru itunanya, onye ozo ike ibu amuma. Onye ozo ka o na-enye ike ikowa udi mmuo di iche iche, ma onye ozokwa ka o na-enye ike isu asusu

dị iche iche. Ma ọ na-enyekwa onye ọzọ ike ikọwa ihe onye na-asụ asụsụ ndị a na-ekwu. ¹¹ Ọ bụ otu Mmuọ ahụ na-enye onyinye ndị a niile. Ọ na-enye onye ọbụla onyinye dị iche iche dika Mmuọ Nsọ si kpebie.

Otu ahụ ma ọtutu akukụ

¹² Dika ahụ anyị si nwe akukụ dị iche iche, ma burukwa otu ahụ, n'agbanyeghi na o nwere ọtutu akukụ, otu a ka anụ ahụ Kraịst dikwa.

¹³ Site n'otu Mmuọ Nsọ ahụ ka e mere anyị niile baptizim n'otu n'otu, ma ndị Juu ma ndị Griik, ma ohu ma ndị nwe onwe ha. E meela ka anyị nūọ ọbara ya, n'ime njikọ nke otu Mmuọ Nsọ ahụ. ¹⁴ Ahụ mmadu abughị naanị otu akukụ, kama o nwere ọtutu akukụ ahụ.

¹⁵ Ọ buru na ukwu asi, "N'ihhi na-abughị m aka, esoghi n'ahụ," nke a agaghị egbochi ya ka ọ gharakwa ibu otu n'akukụ anụ ahụ. ¹⁶ Otu a kwa, ọ buru na ntị asi, "Ebe m na-abughị anya abughị m otu akukụ anụ ahụ." Okwu a kwa agaghị eme ka ntị ghara ibu akukụ anụ ahụ. ¹⁷ Ọ buru na ahụ niile bụ anya, olee ka ahụ ga-esi nū ihe? Ọ burukwa na ahụ mmadu bụ naanị ntị ọ ga-esi ańaa nū isisi ihe ọbụla? ¹⁸ Ma otu ihe si dị, Chineke debere n'otu n'otu akukụ niile dị n'ahụ dika o si chọọ. ¹⁹ A si na akukụ niile dị n'ahụ bụ otu ihe, kedụ ebe ahụ ga-adị? ²⁰ Otu ọ dị, ọ bụ ezie na ihe dị n'ahụ dị ọtutu, ma ha niile bụ otu ahụ.

²¹ N'ihhi nke a, anya enweghi ike igwa aka si, "Achoghi m gi, n'ihhi na i dighi m mkpa." Isi agakwaghi agwa ukwu si, "Achoghi m inyeaka

gị.” ²² Kama ọ bụ akụkụ ahụ anyị ndị na-esighị ike bụ ndị dị anyị mkpa karịa. ²³ E e, akụkụ ndị ahụ anyị na-eche na ha adighị mkpa ka anyị na-eji nsopuru na-elekota. Akụkụ ndị ahụ na-ekwesighị ile anya ka anyị na-enye ugwu, ma na-ekpuchi ha. ²⁴ Ma anyị adighị esi otu a elekota akụkụ ahụ ndị ahụ anya na-ahụ n’uzo pụrụ iche, n’ihi na Chineke kpachapuru anya mee ka akụkụ ndị ahụ dikarịsiri nta buru nke anyị kwesiri inye nsopuru karịa. ²⁵ N’uzo dị otu a, nkewa oḅula adighị n’ahụ mmadu. Akụkụ oḅula maara mkpa ibe ya, ha na-egboritakwara onwe ha mkpa ha. ²⁶ O buru na otu akụkụ enwe nsogbu, akụkụ ndị ozo ga-eketa oke na nsogbu ahụ. O burukwa na otu akụkụ emee ihe ga-eweta otuto ọ bụ ahụ niile na-enwe otuto ahụ.

²⁷ Ugbu a, unu niile n’otu n’otu bụ otu anụ ahụ Kraist. Unu bukwa akụkụ ahụ ya n’otu n’otu, burukwa ndị dị mkpa n’ahụ ahụ. ²⁸ Nke a bụ ufodu n’ime akụkụ dị iche iche Chineke tinyere na choochi; nke mbu bụ ndị ozi, ndị amuma, ndị nkuzi, ndị na-arụ ọrụ itunanya, ndị na-agwo ọri, ndị puru inyere mmadu ibe ha aka, ndị nwere onyinye ichikota ihe niile n’usoro, na ndị na-asu asusu dị iche iche. ²⁹ Ha niile, ha bụ ndị ozi? Ha niile ha bụ ndị amuma? Ha niile ha bụ ndị nkuzi? Ha niile ha bụ ndị ọrụ ebube? ³⁰ Ha niile ha nwere onyinye igwo ọri? Ha niile ha na-asu n’olu dị iche iche? Ha niile ha nwere onyinye nke ikowa asusu dị iche iche? ³¹ Ugbu a, gbalisienụ ike inweta onyinye kachasi dị elu karịa.

Ịhụnanya kachasi mkpa

Ma aga m ezi unu ụzọ nke kachasi ihe a niile mma.

13*Ịhụnanya*

¹ A si na m na-asu asusu di iche iche nke ndi mmadu maobu nke ndi mmuo ozi, ma ahughi m mmadu ibe m n'anya, abu m naani ogene n-eme uzu maobu mbadamba efere na-ada uda.

² A sikwa na m nwere onyinye ibu amuma, buru onye puru ikwu ihe niile gaje ime n'oge di n'ihu, na onye maara ihe niile, a sikwa na m nwere okwukwe nke m puru isite na ya nye ugwu buru ibu iwu si ya site n'ebe o no gaa n'ebe ozo, ma ahughi m mmadu ibe m n'anya, ahughi m ihe obula. ³ A sikwa na m ewere ihe niile m nwere nye ndi ogbenye, werekwa anu ahụ m nye ka ere ya oku n'ihika m nyaa isi, ihe ndi a niile abaghi uru, ma m enweghi ihunanya.

⁴ Ihunanya na-enwe ogologo ntachiobi, na-enwekwa obi ebere. O dighi ekwo ekworo, o naghị enwe anya ukwu, o naghị anya isi. O nakwaghị ebuli onwe ya elu. ⁵ O naghị eme ihe na-akpasu iwe, o naghị achọ ihe nke naani ya, o naghị ewe iwe osiiso. O nakwaghị aguko ihe ojoo niile e mere ya. ⁶ O dighi anuri onu n'ihe ojoo, kama o na-anuri n'eziokwu. ⁷ O na-edi ihe niile, o na-ekwerekwa ihe niile, o na-enwekwa olileanya na-anagide ihe obula daputara.

⁸ Ihunanya adighi agwu agwu. Ma ibu amuma niile ga-emesia kwusi, onyinye isu asusu di iche

iche ga-akwusikwa. Otu a, ihe omuma niile ga-agabiga. ⁹ N'ih i na omuma anyi ezughi oke, ibu amuma anyi ezukwaghi oke. ¹⁰ Ma mgbe anyi ruru n'izuoke, ezughi oke agaghi adikwa. ¹¹ Mgbe m bu nwata, ekwuru m okwu dika nwata, echiche m niile bu echiche nwata. Izuzu obi m niile bukwa nke nwata. Ma mgbe m toro gho dimkpa, adighikwa m akpa agwa dika nwata ozo. ¹² Ugbu a, anyi na-ahụ inyogho inyogho dika anyi na-ele anya n'enyoma ma mgbe ahụ anyi ga-ahụ ihu na ihu. Ugbu a, ihe m mara ezughi oke, ma mgbe ahụ aga m amazu, dika m bu onye a mazuru.

¹³ O di ihe ato na-adigide adigide. Ha bu okwukwe, olileanya, na ihunanya. Ma n'ime ha niile, ihe kachasi ha niile bu ihunanya.

14

Onyinye ndi ozo Mmuo Nso na-enye

¹ Ka ihunanya buru isi ihe unu na-achọ. Chosienụ onyinye nke Mmuo Nso ike, nke ka nke onyinye inwe ike ibu amuma. ² Onye obula na-asu asusu o na-amughi amu, bu Chineke ka o na-agwa okwu, o bughu mmadu. N'ezie, o dighi onye na-aghota ihe o na-ekwu; n'ih i na okwu o na-ekwu bu ihe omimi site n'ike Mmuo Nso. ³ Ma onye obula na-ebu amuma na-ezisa ozi na-enyere ndi mmadu aka ito eto. O na-agwakwa ha okwu nkasiobi na okwu na-ebuli mmu o ha elu. ⁴ Ya mere, onye ahu na-ebu amuma na-enyere choochi aka, ma onye ahu na-asu asusu ozo, na-enyere naani onwe ya aka. ⁵ O gaara ato m uo

ma a si na unu niile nwere onyinye isi asusu di iche iche; ma o ga-atọ m karịa ma o buru na unu niile enwee onyinye ibu amuma. Nke a bu n'ihu na onye ahụ na-ebu amuma bara uru karịa onye na-asu asusu di iche iche. Isi asusu ya gaba uru ma o buru na o di onye na-aghota ihe o na-asu, ka e nwee ike wulie choochi.

⁶ Umunna m o buru na m biakwutere unu malite isi asusu unu na-adighi aghota, ole uru m baara unu, ma o bughị ma m na-ekwu okwu banyere ihe ekpughere gosi m, maobu ihe niile m maara, maobu ihe gaje ime, maobu ihe nkuzi?

⁷ O bukwa otu a ka o di n'etiti ihe niile na-enweghi ndu, nke na-ada uda, dika oja, maobu ubo akwara. O buru na ha enyeghi uda di iche site na nke ozo, olee uzọ mmadu ga-eji mara maobu oja ka a na-afu, maobu ubo akwara ka a na-akpo. ⁸ O burukwa na opi ike e ji akpo ndi agha oku adaputaghi uda nke oma, onye gaejikere ije agha? ⁹ N'otu aka ahụ kwa, o buru na i na-agwa mmadu okwu n'asusu o na-adighi anu, olee otu o ga-esi ghotu ihe i na-ekwu? N'oge ahụ, ifufe ka unu na-agwa okwu. ¹⁰ Asusu a na-asu n'uwa a di ukwu, ma ha niile bara uru nye ndi na-anu ha. ¹¹ O buru na m aghotaghi ihe onye na-asu otu n'ime asusu ndi a na-ekwu, aga m abu obia n'ebe onye na-asu asusu ahụ no, ya onwe ya ga-abukwa obia n'ebe m no. ¹² Ebe o na-agu unu aguu inweta onyinye nke Mmuo Nso, choonu onyinye ndi ahụ ga-enyere unu aka iwuli nzuko elu.

¹³ Onye obula na-asu asusu n'olu di iche iche, ga-ekpe ekpere ka e nye ya onyinye ikowa olu di

iche iche. ¹⁴ O buru na m ji asusu di iche na-ekpe ekpere, mmuo m ga-eso m na-ekpe ekpere ahụ, ma uche m agaghị aghota ekpere m na-ekpe. ¹⁵ O buru na o di otu a, olee ihe m ga-eme? Aga m eji mmuo m kpee ekpere, jirikwa uche kpee ekpere. Aga m ejikwa mmuo m buo abu, jirikwa uche m buo abu. ¹⁶ Ma o bughị otu a, mgbe i ji asusu ozo nke a na-amaghị na-eto Chineke n'ime mmuo, olee otu ndi niile no n'ulo nzuko ahụ na-aghotaghị ihe i na-ekwu ga-esi zaa Amen? ¹⁷ O bu ezie na i na-enye ekele nke oma, ma o naghị ewuli onye obula elu.

¹⁸ Ana m ekele Chineke n'ih i na ana m asu asusu di iche iche* kariya unu niile. ¹⁹ Ma mgbe obula a gbakoro na nzuko ife ofufe, o na-akara m mma ikwu naani mkpuru okwu ise nke mmadu niile ga-aghota na nke ga-abakwara ha uru, kariya na m kwuru puku mkpuru okwu iri n'asusu di iche iche nke onye obula na-apughị ighota.

²⁰ Umunna m, unu abula umuntakiri n'echiche unu. Burunu umuntakiri n'ihe gbasara ime ihe ojoo, ma burunu ndi nwere uche n'ihe gbasara udi okwu a. ²¹ E dere ya n'akwukwo iwu,

“Site na egbugbere onu ndi mba ozo
sitekwa n'ire ndi na-asu iche iche
ka m ga-agwa ndi a okwu,
ma obuladi otu a, ha agaghị ege m nti,
ka Onyenwe anyi kwuru.”†

²² Isu asusu di iche iche abughị ihe nlere anya nye ndi kwere ekwe, kama o bu ihe ama

* **14:18** 14:18 Nke bu isu n'ire † **14:21** 14:21 Ajz 28:11,12

nye ndị na-ekweghị ekwe. Ma ibu amụma bụ maka ndị kwere ekwe, ọ bughị maka ndị na-ekweghị ekwe. ²³ Ọ bụrụ na nzukọ niile ezukọọ n'ogbakọ ekpere, mmadụ niile a na-asụ n'olu dị iche iche n'otu mgbe, ọ burukwa na ndị na-aghotaghị, maọbụ ndị na-ekweghị ekwe abata n'ebe ahụ, gini ka ha ga-ekwu? Ha ọ gaghị asị na isi emebiela ndị a? ²⁴ Ma ọ bụrụ na onye na-ekweghị ekwe maọbụ onye ọhụrụ abata mgbe onye ọbụla na-ebu amụma, ha ga-abụ ndị mmadụ niile ga-atụ mmehie ha n'anya maakwa ha ikpe mmehie. ²⁵ Mgbe a na-eme ka ihe nzuzo nke obi ha niile pụta ihè, onye dị otu a ga-egbu ikpere n'ala kpoọ isiala nye Chineke si, "N'ezie, Chineke nọ n'etiti unu."

Usoro Ofufe

²⁶ Ugbu a, umunna m, kedụ otu o kwesiri idị? Mgbe ọbụla unu zukoro, ụfọdụ kwesiri ibụ abụ, onye ọzọ ga-ezi unu ihe; maọbụ gwa unu ozi dị mkpa e gosiri ya, maọbụ jiri asụsụ nke ọ na-amughị gwa unu okwu, ka onye ọzọ kowaa ihe onye ji asụsụ a dị iche kwuo okwu kwuru. Ma ka ihe ọbụla e mere n'ime ulọ chọochi bụrụ ihe ga-ewuli onye ọbụla elu. ²⁷ A sịkwa na ọ dị ndị choro iji asụsụ dị iche kwuo okwu, ka mmadụ abụọ maọbụ atọ kwuo. Kama ka ha kwuo n'otu n'otu n'usoro. Ka onye ga-akọwa ihe ha kwuru noro kwaa n'ebe ahụ. ²⁸ Ọ bụrụ na ọ dighi onye ga-akọwa ihe ha na-asụ, ka onye ahụ na-asụ asụsụ dị iche na chọochi mechie onu ya. Ya na Chineke surita ya.

²⁹ Ka mmadụ abụọ maọbụ atọ nwere onyinye ibu amụma kwuo okwu n'otu n'otu, ka ndị ọzọ tulee ihe ha kwuru. ³⁰ Ọ bụrụ na-ekpughere onye ọzọ nọdụ n'akụkụ ya ihe, ka onye mbụ mechie ọnụ ya. ³¹ N'ihị na unu nwere ike ibu amụma n'otu n'otu, ka mmadụ niile nwee ike ịmụta ihe ma burụkwa ndị a gbara ume. ³² Mmụọ niile nke ndị amụma ka a na-edokwa n'okpuru ndị amụma. ³³ N'ihị na Chineke abụghị Chineke nke aghara, kama ọ bụ nke udo. Otu a ka ọ dị n'ime ọgbakọ niile nke ndị nsọ.

³⁴ Ụmụ nwanyị ekwesighị ikwu okwu n'ime chọọchị. Ha ekwesighị itinye ọnụ na ntughha ụka ọbụla, n'ihị na iwu kwuru ka ha debe onwe ha n'okpuru ndị ọchịchị. ³⁵ Ọ bụrụ na ọ dị ihe ha chọrọ ịmata, ha jụọ di ha mgbe ha lara n'ụlọ. N'ihị na ọ bụ ihe ihere na nwanyị ga-ekwu okwu n'ime ọgbakọ chọọchị.

³⁶ Unu chere na okwu Chineke malitere n'aka unu? Unu chekwara na ọ ga-akwụsị n'aka unu? Ụgha! ³⁷ Ọ bụrụ na ọ dị onye na-eche na ya bụ onye amụma, maọbụ na ya nwere onyinye nke Mmụọ Nsọ, naanị ihe m na-achọ ka ọ ghọta bụ na ihe m na-edere unu bụ iwu Onyenwe anyị n'onwe ya nyere m. ³⁸ Ọ bụrụ na ọ dị onye nọgidere jụ ịnabata ihe ndị a, unu ańala ya ntị.

³⁹ Ya mere, ụmụnna m, ka ibu amụma bụrụ ihe na-agụ unu agụ, unu egbochikwala onyinye nke ịsụ n'ire di iche iche. ⁴⁰ Ma meenụ ihe niile n'uzọ di mma, ka ha dika n'usoro.

15

Mbilite n'ọnwu Kraịst

¹ Ụmụnna m, ugbu a achọrọ m ime ka unu cheta ozioma ahụ m ziri unu mgbe m buru ụzọ bjakwute unu, nke unu kweere na ya, na nke unu guzosikwara ike n'elu ya. ² E si n'ozio ma a zoputa unu, ma ọ buru na unu ejiri obi unu niile jidesie ihe unu kweere na ya ike. Inwe okwukwe n'ihe ọzọ di iche agaghị enyere unu aka.

³ Ihe m nyefere unu n'aka na mbu bu ozi ahụ m natara i debe, nke di oke mkpa, na Kraist nwuru onwu n'ih i mmehie anyi, di ka akwukwo nsọ kwuru na ọ ga-anwu. ⁴ Na e liri ya, ma e mere ka o si n'onwu bilie n'ubochi nke ato, di ka akwukwo nsọ kwukwara na ọ ga-eme. ⁵ O gosiri Sefas* onwe ya, emesia, ndi ozi iri na abuo ahụ hukwara ya. ⁶ Emesiakwa, o gosiri ihe kariri nari mmadu ise n'ime umunna onwe ya, n'otu mgbe, otutu n'ime ndi ahụ ka no ndu taa, ọ bu ezie na ufodu n'ime ha adaala n'ura onwu. ⁷ Emesia, Jemis huru ya; o mekwara ka ndi ozi niile hu ya. ⁸ N'ikpeazu, mu onwe m hukwara ya, di ka a ga-asị na m bu nwa a na-amughị n'oge.

⁹ N'ih i na ọ bu m kachasi nta n'ime ndi ozi. O kwesikwaghị ka a akpoo m onyeozi ya n'ih i na alusoro m nzuko Chineke ogu nke ukwu. ¹⁰ Ma site n'amara nke Chineke, abu m ihe m bu. O putakwara na amara ya n'ebe m no abughị ihe efu. Kama arusiri m oru ike karichasia ndi ozi niile. Ma n'ezie, ọ bughị m na-aru oru a, kama ọ bu Chineke n'onwe ya na-aru oru ya n'ime m. ¹¹ Ma ọ bu m, maobu ndi ozọ, otu a ka anyi siri kwusaa, otu a ka unu sikwa kwere.

* 15:5 15:5 Ya bu, Pita

Mbilite n'ọnwu nke ndi nwuru anwu

¹² Ma ọ buru na a na-ekwusa na Kraist si n'ọnwu bilie, gini mere ufo du unu ji na-ekwu na ndi nwuru anwu apughị isi n'ọnwu bilie ozo. ¹³ O buru na ndi nwuru anwu a pughị i si n'ọnwu bilie, nke a putara na e meghi ka Kraist site n'ọnwu bilie. ¹⁴ O burukwa na e meghi ka Kraist si n'ọnwu bilie, ihe anyi na-ezisa bu ihe efu, okwukwe unu nwere bukwa ihe efu. ¹⁵ Ma karịa nke a, a na-ahuta anyi ka ndi ama ugha nke Chineke, n'ih na anyi gbara ama banyere Chineke, na-asị na o mere ka Kraist si n'ọnwu bilie, bu onye o na-emeghi ka o si n'ọnwu bilie ma o buru na-emeghi ka ndi nwuru anwu di ndu ozo. ¹⁶ N'ih na, o buru na a pughị ime ka ndi nwuru anwu bilie di ndu ozo, emekwaghi ka Kraist si n'ọnwu bilie. ¹⁷ Ma o buru na-emeghi ka Kraist si n'ọnwu bilie, okwukwe unu bu ihe efu, unu ka ga-anwu na mmehie unu. ¹⁸ Mgbe ahụ ndi nwuru anwu n'ime Kraist lara n'iyi. ¹⁹ O burukwa na olileanya anyi n'ime Kraist gwuru naani na ndu anyi n'ime uwa a, anyi bu ndi e kwesiri ka e mere ebere.

²⁰ Ma e mere ka Kraist si n'ọnwu bilie n'ezie, onye mbu n'etiti ndi niile nwuru anwu. ²¹ N'ih na dika onwu si site n'aka otu nwoke bia, otu a kwa ka mbilite n'ọnwu si site n'aka otu nwoke bia. ²² Dika mmadu niile si anwu site n'aka Adam, otu a kwa ka mmadu niile ga-esi dikwa ndu n'ime Kraist. ²³ Onye obula ga-ebili n'usoro nke ya, Kraist mkpuru mbu si n'ọnwu bilie. Mgbe o loghachiri, ndi niile bu ndi nke Kraist ga-esote. ²⁴ Mgbe nke a gasiri, ogwugwu ihe niile

ga-abịa, mgbe ọ ga-enyefe alaeze n’aka Chineke bu Nna, n’ihi na ọ meriela ichi isi niile, na ikike niile na ike niile. ²⁵ N’ihi na ọ ga-abu eze tutu ruo mgbe ọ lughuru ndi iro ya niile, doo ha n’okpuru ukwu ya. ²⁶ Onye iro ikpeazu a ga-emeri bu onwu. ²⁷ N’ihi na “O doola ihe niile n’okpuru ukwu ya.”† Ma mgbe obula asiri, “e doola ihe niile” n’okpuru ukwu ya, o doro anya na Chineke agunyeghi onwe ya, n’ihi na ọ bu ya tinyere ihe niile n’okpuru Kraist. ²⁸ Mgbe e merela ka ihe niile noro n’okpuru ya, mgbe ahụ, Okpara ya n’onwe ya, ga-edobe onwe ya n’okpuru onye ahụ dobere ihe niile n’okpuru ya, ka Chineke buru onye na-achi ihe niile.

²⁹ Ma ọ bughị otu a, gini mere ufodu ji eme ndi otu ha baptizim n’onodu ndi nwuru anwu? O buru na e meghi ka ndi nwuru anwu si n’onwu bilie ma oli, n’ihi gini ka a na-eme mmadu ndi a baptizim n’onodu ha? ³⁰ Gini mere anyi ji noro n’ize ndu n’oge awa obula? ³¹ N’igwa unu eziokwu, umunna m, ana m ezute onwu kwa ubochi. Ihe m ji kwuputa nke a bu n’ihi inya isi nke m ji unu anya n’ime Jisos Kraist, Onyenwe anyi. ³² O buru na ndu anyi na-agwu n’uwa a, dika ndi mmadu na-ekwu, gini bukwanu uru m nwere n’ihi ogu m na-aluso anu oha, bu ndi ikom Efesos? O buru na a gaghị eme ka ndi nwuru anwu bilie,

“Ka anyi rienu, nuokwanu,
n’ihi na echi anyi ga-anwu.”‡

† 15:27 15:27 Abu 8:6 ‡ 15:32 15:32 Aiz 22:13

³³ Unu ekwela ka e duhie unu. N’ihi na mkparikọta agwa ojọọ na-emebi ezi agwa. ³⁴ Sitenụ na ndụ enweghị nghọta unu loghachita dika unu kwesiri, unu emehiekwala ọzọ. N’ihi na-enwere ufodu bu ndi na-amaghị Chineke. Ana m ekwu nke a ka ihere mee unu.

Mbilite n’onwu nke anu ahụ

³⁵ Ma ufodu ga-aju, “Olee otu a ga-esi mee ka onye nwuru anwu bilie? Olee udi ahụ ha ga-enwe mgbe ha ga-aputa?” ³⁶ Onye nzuzu! Mkpuru oka i tinyere n’ala agaghị epu ma o buru na o bughị uzọ nwuo. ³⁷ Mgbe i na-agma mkpuru, o bughị anu ahụ nke ga-aputa ka i na-agma, kama o bu naani mkpuru nkiti, eleghi anya mkpuru oka wiiti, maobu mkpuru ozo. ³⁸ Ma Chineke na-enye ya ahụ dika o si choo. O na-enyekwa mkpuru obula n’ime mkpuru niile ahụ nke kwesiri ya. ³⁹ Anu ahụ niile abughị otu, mmadu nwere anu ahụ di iche, anu ohia nwere udi anu ahụ nke ha. Anu ufe nwere anu ahụ ha, azu nwekwara nke ha. ⁴⁰ Ahụ nke eluigwe na ahụ nke uwa dikwa. Ma ima mma na ebube nke ahụ nke eluigwe bu otu, ima mma na ebube nke ahụ nke uwa dikwa iche. ⁴¹ Anyanwu nwere ebube nke ya, onwa nwekwa nke ya, kpakpando nwekwara ebube nke ya. Kpakpando dikwa iche site n’ibe ya n’ima mma na ebube.

⁴² Otu a ka o di n’ebe mbilite n’onwu ndi nwuru anwu di. Mgbe e liri anu ahụ anyi, ihe nwuru anwu na nke puru ire ure ka o bu, ma mgbe e mere ka o si n’onwu bilie, o gaghi anwukwa ozo. ⁴³ A na-eli ahụ onye nwuru anwu dika ihe enweghi ugwu, ma a na-eme ka o si

n'ọnwu bilie n'ebube. A na-eli onye nwuru anwu n'adighi ike, ma a na-eme ka o si n'ọnwu bilie n'idi ike. ⁴⁴ A na-eli onye nwuru anwu dika anu ahụ nkiti, ma a na-eme ka o jiri ahụ nke mmuo kulite.

O buru na e nwere anu ahụ nkiti, e nwekwara ahụ nke mmuo. ⁴⁵ E dere ya, "Mmadu mbu, bu Adam, ghoru mkpuruobi di ndu, Adam nke ikpeazu bu mmuo na-enye ndu." § ⁴⁶ Ma mmuo e bughị uzo, kama o bu ahụ nkiti, ma mmuo biara n'ikpeazu. ⁴⁷ Mmadu nke nwoke sitere n'ala, ejikwa aja kpuo ya; mmadu nke abuo si n'eluigwe bia. ⁴⁸ Di ka mmadu nke mbu ahụ e jiri aja kpuo di, otu a ka ndi niile si n'aja puta dikwa. Ma di ka mmadu nke eluigwe ahụ di, otu a ka ndi niile bu umu eluigwe dikwa. ⁴⁹ Dika anyi niile yikwasiri onyinyo nke nwoke e jiri aja kpuo, otu ahukwa ka anyi ga-esi yikwasị onyinyo nke nwoke nke eluigwe.

⁵⁰ Ihe m na-ekwu, umunna m, bu na anu ahụ na obara enweghi ike iketa alaeze Chineke. Ihe na-ere ure agaghikwa eketa ereghị ure. ⁵¹ Ma geenu nti ka m gwa unu ihe omimi a! O bughị anyi niile na-aga inwu, kama, a ga-enye anyi anu ahụ ohuru nke puru iche. ⁵² N'otu mgbe, n'otu ntabi anya, mgbe a ga-afu opi ike ikpeazu. N'ihu na opi ga-ada, a ga-eme ka ndi nwuru anwu si n'ọnwu bilite na-ereghị ure. A ga-agbanwekwa anyi. ⁵³ N'ihu na a ghaghị igbanwe anu ahụ anyi a nke na-anwu anwu, nyekwa anyi ahụ nke na-agaghị anwu ozo. ⁵⁴ Mgbe ahụ nke a puru ire ure ga-eyikwasị ereghị ure, nke a puru inwu anwu

ga-eyikwasị anwughị anwụ. Mgbe ahụ, okwu ahụ e dere n'akwukwọ nsọ ga-emezu, okwu ahụ sirị, "Elomiela ọnwụ, meriekwa ike ya niile."*

⁵⁵ "Ọnwụ, olee ebe mmeri gị dị?"

Ọnwụ, olee ebe ihe ụfụ gị dị?"†

⁵⁶ N'ihì na ihe ahụ ọnwụ jì agbata mmadụ bụ mmehie, ma ihe na-enye mmehie ike bụ iwu.

⁵⁷ Ka ekele dírì Chineke onye na-enye anyị mmeri site n'Onyenwe anyị Jisọs Kraịst.

⁵⁸ Ya mere, ụmụna m ndị m hụrụ n'anya, kwụsienụ ike, burunụ akwaa akwuru. Nọgidenu n'ọrụ Onyenwe anyị mgbe niile, ebe unu maara na ọrụ unu na-arụ n'ime Onyenwe anyị abughị ihe efu.

16

Onyinye n'ihì ndị nsọ nọ na mkpa

¹ N'ihè niile banyere ụtụ ihe onyinye nke ndị nsọ, gbalianụ mee dika m nyere ndị choọchị dī n'akukū Galeshĩa n'iwu. ² Ụbochị ụka niile, ka onye ọbụla site n'ihè ọ kpatara n'izu ụka ahụ weputa ụfọdụ ihe nke ọ ga-eji nye onyinye a. Unu e cherekwala inakọta ihe onyinye ndị a ruo mgbe m ga-abịa. Ka a hapụ iche tutu ruo mgbe m bịa. ³ Mgbe m bịa, aga m edenye ndị ahụ kwesiri ntụkwasi obi, bụ ndị unu hoputara akwukwọ nkowa, ziga ha ibugara ndị nọ na Jerusalem onyinye obioma unu. ⁴ Ọ burukwa na ọ dī mkpa na m ga-eso ha gaa, mụ na ha ga-esoro.

Nzube Pọl

* 15:54 15:54 Aiz 25:8 † 15:55 15:55 Hos 13:14

⁵ Aga m abia ileta unu mgbe m gasiri Masidonia. N'ih i na ana m ezube isi n'uzo Masidonia abia. ⁶ Mgbe m biara, o na-adi m ka mu na unu ga-anọ ogologo oge. Ma eleghi anya, anyi ga-anọ tutu oge oyi agwu. Mgbe ahụ site, n'inyeaka unu, aga m ahapụ unu gaa ebe ozo. ⁷ N'ih i na-achoghi m ileta unu ugbo a m no n'ije ngafere. Kama ana m ezube ibia nonyere unu nwa oge, ma o buru na Onyenwe anyi e kwenye. ⁸ Ma aga m anọ n'Efesos tutu ruo oge Pentikoso, ⁹ n'ih i na-emegheela onu uzo di ukwu nke na-aruputa ezi oru nye m, ma ha di otutu bu ndi na-eguzogide m.

¹⁰ O buru na Timoti abia, lezienu anya mee ka o ghara inwe ihe o ga-atu egwu mgbe o no n'etiti unu, n'ih i na o bu onye na-aru oru Onyenwe anyi dika m si aru ya. ¹¹ Ka onye obula ghara ileda ya anya. Kama, dupunu ya n'ije ya n'udo ka o nwe ike loghachikwute m. Mu na umunna ndi ozo na-ele anya nlota ya.

¹² Aririo m nwanne anyi Apolos ka o soro umunna ndi ozo bia leta unu, ma o bughu uche ya ma oli ibiakwute unu ugbo a. O ga-abia mgbe obula ohere putara.

¹³ Na-echenu nche mgbe niile, guzosienu ike n'ime okwukwe unu. Dirinu ka ndi tozuru dimkpa, ndi di ike. ¹⁴ Werenu ihunanya na-aru oru obula unu na-aru.

¹⁵ Ugbo a, ario m unu umunna m, unu maara na ezinaulo Stefanus bu ndi mbu kwere ekwe n'ala Akaja.* Ha nyekwara onwe ha maka ijere

* **16:15** 16:15 Akaja bukwa Griis.

ndị nsọ ozi. ¹⁶ Ana m ariọ unu ka unu na-asọpuru ndị dị otu a, nakwa onye ọbụla bụ onye otu anyị na onye ọrụ anyị. ¹⁷ Obi toro m uto n'ọbịbịa nke Stefanus na Fotunetus na Akaikos. Ha emelara m ihe unu gaara emere m, ma a sị na unu nọ n'ebe a. ¹⁸ Ha kwalitere mmụọ m dika ha kwalitere nke unu. Nyenu ndị dị otu a nsọpuru.

Ekele ikpeazu

¹⁹ Ụlọ choọchị niile dị n'okpuru Eshia na-ezitere unu ozi ekele.

Akwila na Prisila, na nzuko dị n'ụlọ ha na-enye unu ekele obioma n'ime Onyenwe anyị.

²⁰ Ụmụnna niile nọ n'ebe a na-ekele unu.

Werenụ isurita ọnụ dị nsọ kelerita onwe unu.

²¹ Ọ bụ mụ onwe m bụ Pọl ji aka m na-edede ekele nke a.

²² Ọ bụrụ na onye ọbụla ahughị Onyenwe anyị n'anya, ka ọ bụrụ onye a bụrụ ọnụ. Onyenwe anyị bịa!

²³ Ka amara Onyenwe anyị Jisọs dinyere unu.

²⁴ Ka ihunanya m dinyere unu niile site n'Onyenwe anyị Jisọs Kraịst. Amen.

**Biblica® Baiḅḅuḅ Nḅ n'Igbo Nḅ Ugbu a nke
ḅiri onye ọḅuḅa igu**
The Holy Bible in the Igbo language of Nigeria:
**Biblica® Baiḅḅuḅ Nḅ n'Igbo Nḅ Ugbu a nke ḅiri
onye ọḅuḅa igu**

copyright © 2020 Biblica, Inc.

Language: Igbo

Contributor: Biblica, Inc.

This work is made available under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). To view a copy of this license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0> or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Biblica® is a trademark registered by Biblica, Inc., and use of the Biblica® trademark requires the written permission of Biblica, Inc. Under the terms of the CC BY-SA license, you may copy and redistribute this unmodified work as long as you keep the Biblica® trademark intact. If you modify a copy or translate this work, thereby creating a derivative work, you must remove the Biblica® trademark. On the derivative work, you must indicate what changes you have made and attribute the work as follows: "The original work by Biblica, Inc. is available for free at www.biblica.com and open.bible."

Notice of copyright must appear on the title or copyright page of the work as follows:

Biblica® Baiḅḅuḅ Nḅ n'Igbo Nḅ Ugbu a nke ḅiri onye ọḅuḅa igu

Nḅ Biblica, Inc. deghariḅi ya n'afọ © 1980, 1988, 2019, 2020

Biblica® Open Igbo Contemporary Bible™

Copyright © 1980, 1988, 2019, 2020 by Biblica, Inc.

"Biblica" ḅu akara e ji mara ọḅ ọḅuḅ a, nke edebanyere ḅika iwu si kwado n'ọḅ ọḅuḅ ḅi n'obodo United States, ebe a na-enye akara a na ikike maka azum aḅa nḅ Biblica, Inc. Ọ ḅu ha ka e nyere ikike idenye ya.

"Biblica" is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

You must also make your derivative work available under the same license (CC BY-SA).

If you would like to notify Biblica, Inc. regarding your translation of this work, please contact us at <https://open.bible/contact-us>.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2023-04-12

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 13 Apr 2023

e2303256-375f-5385-8ff3-d387f2bc9c78